

gelők szélein gyümölcsfákat ültet, ezeknek évi nyesése és a száraz galliaknak összegyűjtése által sok pénzt takarít meg, amit különben a tüzelőfára kellene kiadnia. Amikor pedig a gyümölcsfák megvénnülnek, akkor jó pénzen megveszi fájukat az asztalos és a gazda ismét pénzeltet belőlük.

Am gyümölcstermelésről csak akkor lehet szó, ha megbecsüljük és gondját viseljük a gyümölcsfák ingyen kertészeinek, a hasznos madaraknak, mert az ő segítségük nélkül hiábavaló minden fáradozás, a jó Isten egymás mellé teremtetten a fát és madarat, ha tehát az egyiket elűzzük onnan, nem élhet meg a másik sem: gyümölcsös madár nélkül el sem képzelhető.

Szeressétek és becsüljétek meg, gyermekeim mindkettőt, úgy hasznára lesztek a saját boldogulástoknak, ezzel pedig hazánknak, Magyarország felvirágzásának is.

Miska és a madarak

Madarak és fák napjára alkalmas szindarab 1 felvonásban.

Irta: VICSAY LAJOS.

SZEREPLŐK :

Géza 11 éves
Miska 11 éves
Pali 14 éves
Gyurka 12 éves
Jancsi 10 éves
Marci 8 éves
Erzsike 9 éves
Az erdész bácsi

(Szin: Erdőtisztás, körül fákkal. Ha ilyen nincs, valami erdő széle is megfelelő, ahol a madarak és fák napját rendezzük.)

1. Jelenet.

Géza, Miska és Pali.

Miska (Gézával beszélget, közben nézegeti a fát, amely mellett állnak): Nézd csak, Géza, milyen szép fészek van ott fenn, azon az ágon!

Géza: Mi lehet benne?

Miska: Megnézem! (Leveti kabátját, felgyüri ingujját s mászni kezd.) Én most fölmegek s megnézem, Te pedig addig állj itt, s figyelj, hátha jön valaki, akkor szólj.

Géza: De nagyon magasán van az a fészek, hátha el sem éred.

Miska: Nekem mondd? Másztam én már öcsém olyan magas jegenyére is, hogy alig láttam a tetejét, s mégis lehoztam onnan a fészekből a tojásokat. Nyolcat. (Közben egyre mászik.)

Géza: Te, Miska, mit csinálnak most a többiek?

Miska (egy pihenő gallyra ért, megpihen. Leül az ágra s a lábát lóbálja lefelé): Mit, hát tanulnak. De mi jobbat csinálunk, igaz-e?

Géza: De nem lesz baj abból, hogy mi nem mentünk iskolába... Háttha megtudják...

Miska: Na, csak ne ijedj be annyira, öcsém. Lógtam én már nem egy napot, sem kettőt, aztán mégsem verték be érte a fejem... (Föltekint.) De jó messze van még ez a fészek, csakugyan...

Géza: Meg a madárfészekért is kikaphatunk...

Miska: Ejnye, de nyápic lettél, öcsém, hát miért vagyok én itt? Nekem ez nem újság. Mindennap ezt teszem, mióta kitavaszkodott. És még sohasem lett semmi bajom. Te még most jöttél ki velem először és már is inadba szállta a bátorságod...

Géza (hirtelen ijedve): Jaj, Miska! Valaki jön az erdőből... Lépéseket hallok...

Miska: Mi az? (Ijedten néz körül.) Hol...?

Géza: Itt... (egy irányba mutat), erre hallok...

Miska: Bizonyosan valami nyul szaladhatott át az erdőn... az ijesztett meg annyira...

Géza: Te, Miska, jaj... már itt jön... egészen itt hallok...

Pali (előbukkan a fák közül): Na, jó madarak! Hát megtaláltalak végre benneteket? Persze, az iskolát elkerültétek, azt hittétek, hogy a tanító bácsi nem veszi észre. Hát éppen...

Miska: Észrevette?...

Géza: A tanító bácsi?...

Pali: Észre ám. Reggel, amikor végignézett az osztályon s a ti helyetek üres volt, kiszólított engem, s azt mondta, hogy jöjjetek ki az erdőbe, mert biztosan itt talállok téged és Gézát.

Géza: A tanító bácsi küldött?... Végem van... Ugy-e mondtam... Miska...

Miska: Nézd csak, hogy begyulladt... a számár...

Pali: Jobb lesz, ha te is lejössz onnan a fáról s bejöttök velem az iskolába!

Géza (sírva): Jaj, Miska, menjünk be Palival, mert nagyon kikapunk otthon is, ha megtudják...

Miska: Én bizony nem megyek. Előbb kiszedem azt a madárfészket, aztán majd csak eljátszom itt az erdőben délig, akkor aztán hazamegyek...

Pali: De Miska, a tanító ur nagyon rámparancsolt, hogy ha megtalállak, azonnal vigyelek be az iskolába.

Géza: Aztán nagyon kikapunk?... Én megyek...

Miska: Hát én nem megyek, érted-e, Pali? Te csak eredj, ha akarsz...

Pali: Jól van, Miska, a te bajod lesz, de megmondom, hogy

mit csinálsz te itt, az erdőben. Az éneklő madarak fészkeit rabolod ki. Tudod, hogy ezért még a csendőrök is bezárnak?

Géza: A csendőrök is...?

Pali: A csendőrök is, bizony, mert törvényben van, hogy az éneklő madarak fészket bántani nem szabad, hiszen azok hasznára vannak az embernek...

Miska: Nekem ugyan beszélhetsz, amit akarsz. Hol leszek én már akkor, mikor a csendőrök kijönnek?!

Pali: Hát jól van, Miska, de te fogod megbánni. Aztán... nem szégyeled magad? Kirabolni a szegény, ártatlan kis madarak fészket. Mit szólnál hozzá, ha valaki téged rabolna el a szüleidtől. Erre nem gondoltál?

Miska: Ne beszélj itt bolondokat. Menjetek a dolgokra!

Géza: Miska, gyere le, én is elmegyek Palival az iskolába... Csak ki ne kapnék nagyon, a csavargásért, meg az erdőért...

Pali: Hát nem jössz le azonnal, te Miska! Még egyszer mondom, gyere le, amig szépen vagy!

Miska (mászni kezd fölfelé s csak úgy szól vissza): Hát jól van, csak beszéljetelek itt addig, amig én lehozom a tojásokat, legalább szóltok, ha jönne valaki.

Géza: De Miska, gyere le, én úgy félek...

Miska: Akkor minek jöttél ki velem?

Géza: Hát nekem nem mondtad, hogy madárfészket fogunk rabolni, csak azt, hogy kijövünk az erdőbe...

Pali: Ne beszéljünk itt annyit, a tanító ur vár bennünket. Na, Miska, nem jössz?

Miska (tovább mászik): Mondtam már, hogy... nem...

Pali: Hát akkor szervusz, majd megmondom a tanító urnak, aztán lásd a következményeket...

(Pali és Géza elmennek.)

2. Jelenet.

Miska egyedül, majd Gyurka, Jancsi, Marci és Erzsike.

Miska: Na, tőlem ugyan mehettek, én amit a fejembe veszek, azt megcsinálom, ha... addig élek... is. (Egy újabb pihenő ágnyál leül újra.)

Igy ni. Innen már csak egy mászás... és elérem szépen a fészket, csak tudnám, hány tojás van benne?

Nini, úgy látom, ott a másik fán, ott csipog az anyjuk... Akkor biztosan van benne egynéhány tojás... (Arra figyel, amerre látja a madarat.)

Csak volna nálam gumipuska, majd lecsuzliznám azt is... Minek kíváncsi a fészkre?... Vagy talán még sajnáljam is?... Hiszen marad belőle még elég, annyi madár van... (Újra mászni készül.)

Na, most lássuk hát az utolsó részt... Csak ez az ág nagyon

gyöngé, úgy látom, törött is... Ejnye, hogy kellene feljutni mégis? (Keresgél egy jobb ág után.)

(Távolból felhangzik: Ezt a kerek erdőt járom én... Egyre jobban hangzik, közelednek.)

Miska: Na, mi az már megint? Hát nem hagynak békét sohasem? Kik lehetnek ezek?...

(A színpadra lépnek Gyurka, Jancsi, Marci és Erzsike. Könyvekkel a kezükben, némelyiknél táská is van. Most jönnek az iskolából, hazafelé tartanak, kezükben virág, amit az erdőben szedtek.)

Gyurka: Milyen szép ilyenkor az erdő...

Erzsike: Tele van édes madárdallal... (Megállnak, szétnéznek.)

Miska: (Egy darabig csöndben marad, aztán a kezét a szája elé téve olyan hangot ad, mint a rigó.)

Erzsike: Nini, halljátok?... Rigó volt!

Mind: (Keresik a fákon, hol lehet.)

Miska: (Ujra utánozza a hangot.)

Gyurka: Én úgy gondolom, hogy itt lesz, ezen a fán, hiszen egészen itt hallottam...

Marci: Csakugyan, egészen a fejünk fölött füttyült...

Miska (elneveti magát): Na, ezt csakugyan eltaláltátok!

Mind (akik lent vannak): Jé! Hát te vagy az, Miska?

Miska: Nem is öregapátok!

Gyurka: Hát aztán mit keresel a fán, Miska? Miért nem voltál az iskolában?

Miska: Az az én dolgom, nektek ahhoz semmi közötök nincsen! Egy fészket szeretnék lészedni, erről a fáról...

Erzsike: Madárfészket?

Miska: Aha!

Marci: Jé, tényleg... ott látom a Miska feje fölött...

Gyurka: Nem sajnálod, Miska?

Jancsi: Hiszen a madár az hasznos állat.

Miska: Azért akartam lészedni a fészket, mert hasznos, - nekem is!

Erzsike: De ha lészeded a fészket, hát hol neveli fel a kicsikéit?

Miska: Minek a madárnak kicsi fióka?

Jancsi: Ejnye, Miska, hát ne beszélj bolondokat? Nincsen neked édesanyád?

Gyurka: Mit szólnál hozzá, ha most jönne az erdész bácsi?

Miska: Nem szólnék én semmit, hanem elszáladnék...

Jancsi: De az erdész bácsinál puska is van ám, aztán az szaladósabb, mint te vagy!

Miska: Ne, te ne! Mit prézsmítáltok itt ammyit, talán nincsen jobb dolgotok? (Ujra mászni kezd, de nem boldogul.)

Erzsike: Na, megállj, Miska, megmonдалak az édesanyádnak, ma ugyanis nálunk mos szegény, ha tudná, hogy mit csinálsz, amíg

ő egész nap dolgozik, csak azért, hogy neked meg legyen a mindennapi kenyered, meg a könyveidet meg tudja venni...

Gyurka: Miska, gyere le azonnal, mert én szólek az erdész bácsinak!

Miska (bosszusan): Hiszen azt próbáld csak meg, ha még nem volt kitekerve a nyakad!

Erzsike: Te gonosz lelkű, hát nem félsz a jó Istentől? Hiszen a kis madarak is az ő teremtményei...

Gyurka: A multkor is láttalak, Miska, amikor az ablakotokból lelőtted gumipuskával a verebet. Szegény, hogy vergődött ott, a porban...

Jancsi: Gonosz állatkinzó vagy, Miska!

Miska (megsebezte a karját, azt szopogatja és fogdossa): Aztán mi közötök hozzá? Menjetek... dolgoztokra! (Tovább szopogatja a kezét.)

Marci: A tanító bácsi azt mondta, hogy aki egy hasznos madár fészket kirabolja, az lelketlen ember, aki kárára van embertársainak is.

3. Jelenet.

(Voltak, Erdész bácsi.)

Erdész bácsi (bejön a színre, körülnéz a gyermekekre). Hát ti mit csináltok itt, fiaim?

Gyurka: Éppen hazafelé jöttünk az iskolából, amikor az erdőn át akartunk jönni, egyszer csak...

Jancsi: Mi nem csináltunk semmit, Erdész bácsi... a Miska volt...

Erzsike: Igen, Erdész bácsi kérem, a Miska akarta leszedni a madárfészket arról a fáról...

Erdész bácsi: Mit beszéltek itt? Ki akarta leszedni a madárfészket? Hol van az? Alljon elő!

Mind (a lent levők egyszerre): A Miska volt...

Erdész bácsi: Hát melyik az a gonosz Miska? Az lépjen elő közületek!

Miska (magasan, a fa derekán szepeg nagy ijedten.)

Erdész bácsi: Melyik hát, szóljon az a Miska!

Miska (megszólal a fán): Itt vagyok...

Erdész bácsi (fölnéz, de hirtelen nem látja): Hol, merre, ki van ott?

Gyurka (felmutat): Ott, tessék csak idejönni, Erdész bácsi.

Erdész bácsi (odalép Gyurka mellé, onnan néz a fára): Ahá, te vagy az, híres madárrabló? Na most megfogtalak! Azonnal gyere le, hadd számolok végre veled. Tudom, hogy egész nyáron réme vagy a madaraknak, most legalább végre leszámolunk, te gonosz fattyu!

Miska (könyörgőn): Jaj, Erdész bácsi kérem, én nem akartam...

Gyurka: De igen, éppen az előbb mondta, hogy azért a fészekért mászott fel a fára...

Miska: Nem igaz! Nem igaz, Erdész bácsi kérem!

Erzsike, Marci, Janesi Gyurka: De igaz! Mi is hallottuk!

Erdész bácsi: Nahát egy-kettő, lefelé Miska, mert nem jő jársz! Mire hármat számolok, hát lent légy itt előttem, mert különben baj lesz!

Miska (nagy szepegve): Jaj, édes Erdész bácsi kérem, nem én akartam leszedni a fészket a fáról...

Erdész bácsi: Na, egy szót se többet, Miska, mert fel ereszték egy golyót érted a puskámból! (Leveszi válláról a puskát.)

Miska: Megyek már, Erdész bácsi, megyek, (közben gyorsan lefelé kuszik a fáról, a karját mind összehorzsolja,) megyek már...

Erzsike: Na, gonosz madárgyilkos, hát megjártad most...

Erdész bácsi: Hát állj ide elé, te fészekrabló!

Miska (a karját tapogatva, odasomfordál az Erdész bácsi elé): Tessék... parancsolni, Erdész bácsi kérem... én nem csináltam semmit... csak...

Erdész bácsi: Persze, hogy semmit, csak a fészket akartad leszedni, ugy-e, te gonosztevő?

Miska (remegve): Nem... én, kérem szépen... csak azt néztem... mit csinálnak a kis fiókák...

Erdész bácsi: Ismerlek már, te jómadár! Tudom, hogy te csak azért akartál oda fölmászni, hogy meglátogasd a madárcsaládot s jó reggelt kívánj nekik! De most aztán vége legyen a tréfának, mert azonnal átadlak a csendőröknek, azok aztán nem tréfolnak veled, hanem bezárnak a börtönbe!

Gyurka: Erdész bácsi kérem, mi is hívtuk, de nem akart lejönni.

Erdész bácsi: Hiszen tudom én, hogy ti szeretitek a madarakat. Ti nem rabolnátok el a szegény madáranya fiókáit, mint itt ez a gonosz gyerek! De most nincs irgalom! Na hát valdd be, mit akartál csinálni!

4. Jelenet.

(Voltak, Pali és Géza jönnek.)

Pali: Jó napot kívánok, Erdész bácsi!

Erdész bácsi: Szervusz, Pali fiam. Mit kerestek?

Géza: A tanító ur küldött ki a Miskáért, hogy jöjjön az iskolába, mert már három napja csavarog. Ma engem is elhívott ide az erdőbe, de amikor megtudtam, hogy azt a madárfészket le akarja venni...

Pali: A tanító ur keresésükre küldött, s Géza velem jött, de Miska azt mondta, hogy nem jön addig, amíg azt a madárfészket le nem veszi.

Miska: Én, azt mondtam?

Pali és Géza: Hát ki mondta?

Erdész bácsi: Hát ide figyelj, Miska. Tudod-e te azt, hogy a madár a leghasznosabb az összes állatok között, mert nemcsak a szemet és szívet gyönyörködteti s nemcsak az embernek van hasznára, hanem az egész nagy természetnek, a földnek, fűnek, fának, állatoknak, embereknek egyaránt. Bizony, Miska, a természet el sem volna képzelhető madárvilág nélkül, mert nélkülök elpusztulna minden fű, fa, erdő és mező, mert nem volna, aki meg tudná védeni ezeket a bogárvilág pusztításaitól. Láttad te már a madarakat, amikor ott futkároznak, keresgélnek a mezőn, kaszálóban, réten, hogy megkeressék élelmüket és a föld növényzetét megszabadítsák a rovarok pusztításaitól? Hát a kertekben, a kerti vetemények között nem a kis hasznos madarak takarítanak-e le minden levelet?

Miska: De... láttam... Erdész bácsi...

Erdész bácsi: És meg tudnád-e mondani, hogy mennyit esznek, hány bogarat pusztítanak el ezek a kis madarak? Nahát én megmondóm neked, hogy tudjad. A kis királymadár évenként éppen százszor annyit pusztít el, mint a mi községünk egész lakossága. Mennyi ember lakik a mi községünkben?

Gyurka: A tanító bácsi azt mondta, három ezer.

Erdész bácsi: Ugy van, fiam. Tudod te, Miska, mennyi volna ez, ha kiszámítanád? Sok, nagyon sok, talán ki sem tudnád mondani: éppen 3 millió? Mit gondolsz, mi történne, ha ez a három millió bogár megmaradt volna? Ehettől volna-e gyümölcsöt, almát, körtét, barackot, meggyet, cseresznyét, vagy krumplit, káposztát, salátát csak egy szemernyit is. Nem bizony, mind eléttek volna előled. De azt már csak bizonyosan tudod, — hiszen te nagy madarász vagy, amikor a fészköket kell kirabolni, — hogy mennyi rovar fogdos össze a fecske naponként? Ezt sem tudod, pedig te a fecskét is lelövöd a gumipuskával, ugy-e?

Miska (szepegve): Nem szoktam...

Gyerekek: Nem ám, csak nem meri bevallani!

Erdész bácsi: Egy fecske átlag naponként egy és félszer annyi sulyu rovar, hernyót, férget eszik meg, mint amennyit a saját teste nyom. Próbáljátok csak meg, gyűjtsetek egyszer össze annyi rovar, ti, amennyi egy fecskének a sulya! De nemcsak egyetlen egy fecske pusztítja ám a rovarokat, hanem száz, meg száz! Aztán ott van a kedves kék cinege, amely szintén több millió rovart pusztít el egyetlen esztendőben. Mit gondolsz, Miska, hány almát, körtét, hány ropós cseresznyét enne meg ez a töméntelen sok rovar — előled? De mi előlünk is, akik pedig szeretjük a madarakat, éppen azért, mivel tudjuk, mit köszönhetünk nekik.

Miska: Igen... Erdész bácsi kérem...

Erdész bácsi: Hát most, hogy már tudod, miért hasznosak a madarak, fogod-e még egyszer is életedben bántani őket, Miska?

Miska: Nem fogom... Erdész bácsi...

Erdész bácsi: Pedig látod, mindezt az iskolában is megtanulhattad volna, ha el nem csavarogtad volna az időt máshol, a madarak pusztítására...

Miska: Nekem nem mondta senki..., hogy a madarak ilyen hasznosak...

Erdész bácsi: Elhiggyem ezt neked, Miska, hogy te nem tudtad azt, hogy a madarak hasznosak?

Gyurka, Pali: Nem igaz, Erdész bácsi, mert mi is mondtuk neki.

Erdész bácsi: Aztán mondd csak, te vásott, rossz fiu, nem gondoltál te arra, hogy a madáranyának is fáj a szíve, ha elrabolják tojásait, kicsi fiókáit?

Miska (nem szól, csak lehajtja a fejét és megerednek a könnyek szeméből).

Erdész bácsi: Aztán hány anyamadarat is elpusztítottál kegyetlen kezeddal és gumipuskáddal? Mit szólnál hozzá, ha egyszer valaki a te édesanyáddal csinálna úgy, mint te csináltál a madáranyákkal? Ugyan ki viselné gondodat? Ki ápolna, amikor beteg vagy? Ki adna elébed minden nap kenyeret, ebédet, vacsorát? Ki foltozná meg ruhádat, ha elszakad a — famászásban, amikor a kis ártatlan madarak fészkeiért mászkálsz?

Miska (egyre jobban zokog).

Erdész bácsi: Mit csináljak most veled, te madár-hóhér?

Erzsike: Erdész bácsi, kérem, nagyon szépen kérem, tessék még az egyszer megbocsátani a rossz Miskának...

Gyurka, Pali, Marci, Jancsi: Tessék megbocsátani...

Erdész bácsi: Látod, Miska ezek a gyerekek jobb szívének, mint te vagy. Hát az ő kérésükre, megbocsátok neked, de csak úgy, ha erősen megígéred nekem, hogy soha többé nem bántod a madarakat, még a fészkeket sem? Ígéred ezt, Miska?

Miska (odamegy az Erdész bácsihoz, megcsókolja a kezét és sirva mondja): Ígérem... Soha többé nem bántom a madarakat, még a fészkeket sem...

Gyurka, Marci, Jancsi, Pali: Éljen! Éljen!

Erdész bácsi: Akkor hát elmehetsz, Miska. Jó lecke volt ez neked, de mindazoknak is, akik nem becsülik meg az Isten teremtményeit, s ellenségei, kinzói a náluknál gyengébbeknek, a védtelen madaraknak.

Miska: Köszönöm szépen, Erdész bácsi a tanítást és a megbocsátást. Nem fog többé rosszat hallani rólam, ígérem!

Erdész bácsi: Na, gyerekek, hát hallottátok, mit fogadott Miska? Aki megismeri, meg is szereti a madarakat. Ha megszereti, akkor védelmezi is őket. Na, de Isten áldjon meg gyermekek, el ne feledjétek, amit hallottatok soha és szeressétek, védelmezzétek a hasznos madarakat, hiszen ők a mi jótévőink!